

د زده کوونکو د دوامدارې ارزوني کتاب

پښتو دويم ټولگي

افغان ماشومان يې لولي

ملي سرود

دا عزت د هر افغان دی	دا وطن افغانستان دی
هر بچی یې قهرمان دی	کور د سولې کور د تورې
د بلوڅو د ازبکو	دا وطن د ټولو کور دی
د ترکمنو د تاجکو	د پښتون او هزاره وو
پامیریان، نورستانیان	ورسره عرب، گوجر دي
هم ایماق، هم پشه یان	براهوي دي، قزلباش دي
لکه لمر پر شنه آسمان	دا هېواد به تل ځلېږي
لکه زړه وي جاویدان	په سینه کې د آسیا به
وایو الله اکبر وایو الله اکبر	نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د پوهنې وزارت

د زده کوونکو د دوامدارې ارزونې کتاب

پښتو دویم ټولگی

____ بنوونځی:

____ بنوونکی:

____ ټولگی:

دوره/ ټایم: لومړی / دویم / درېم

د کتاب ځانګړتیاوې

مضمون: د زده کوونکو د دوامدارې ارزونې کتاب
مؤلفین: د تعلیمي نصاب د پښتو ژبې او ادبیاتو څانګې د درسي کتابونو مؤلفین
اېډېټ کوونکي: د پښتو ژبې او ادبیاتو د اېډېټ څانګې غړي
ټولګی: دویم

د متن ژبه: پښتو
انکشاف ورکوونکي: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست
خپرونکي: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست
د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسي
د چاپ ځای: کابل
چاپ خونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د چاپ او خپرونې حق له پوهنې وزارت سره خوندي دی.

دا کتاب د «افغان ماشومان یې لولي» پروژې په تخنیکي مرسته تألیف شوی دی.

لړلیک

- سرلیک..... مخ
- سریزه ۱
- د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې فورمه ۲
- د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې د فورمې کارول ۳
- عمومي لارښوونې ۴
- د غږونو او سپلارونو د اورېدلو په برخه کې له زده کوونکو سره د مرستې لارښوونې ۵
- له ماشومانو سره د تورو او کلمو په لوستلو او لیکلو کې د مرستې لپاره لارښوونې ۵
- له ماشومانو سره د جملو او کیسو په لوستلو کې د مرستې لارښوونې ۶
- له ماشومانو سره د تورو او کلمو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې ۷
- له ماشومانو سره د نوبتي لیکلو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې ۸
- له زده کوونکو سره د غږېدلو او غږ نیولو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې ۹
- په نسخ خط سره د ښکلي لیکلو هنر په اړه د زده کوونکو د وړتیاوو د پرمختګ اړوند څو مهم ټکي ۱۰

سريزه

د "افغان ماشومان يې لولي" پروژې د لوستلو او ليکلو د زده کړې نمونه په تکويني ارزونه ټينگار کوي. تکويني ارزونه دوه ډولونه لري: (۱). دوامداره ارزونه او (۲). تکويني دوره يی ارزونه). دوامداره ارزونه د ښوونکو له خوا په ورځني ډول د هر درس په جريان کې ترسره کېږي خو د زده کوونکو زده کړه و ارزوي. سربېره پر دې، د اونی د پنځمې او شپږمې ورځې درسونه هم په داسې توگه جوړ شوي دي چې ښوونکي زده کوونکي لا زيات و ارزوي. په دې ميتود تاسې خپل زده کوونکي ارزولی شئ او په ليک لوست کې د هغوی پرمختگ کتلی او ثبتولی شئ. د ښوونکو لپاره دا هم مهمه ده چې د دوامدارې ارزونې د معلوماتو ريكارډ (اسناد) چې دوی يې را ټولوي، وساتي. د لوستلو، ليکلو، اورېدلو او خبري کولو په مهارتونو کې د زده کوونکو د پرمختگ د ثبتولو لپاره د څارنې فورمه جوړه شوې ده چې ښوونکي يې د زده کوونکو د ارزونې په خاطر په منظمه توگه کاروي.

د زده کونکو د پرمختګ د ارزونې فورمه

غږېدل						د ځواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کيسې ته غبرگون ښودل.									
						د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کيسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.									
						د کيسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولگي سره يې شریکول.									
اوریدل						د هغه متن / کيسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنیولی و.									
						د هغه متن/کيسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.									
						په شفاهي توگه د لوستلو په کیسه کې د پیښو سم ترتیب په گوته کول.									
						له یاده څخه د یوې کيسې بیا بیانول.									
لیکل						له انځورونو او کلمو څخه په گټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کيسې لیکل .									
						د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.									
						د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل ، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.									
						د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توگه د پنسل نیول.									
						حسن خط: ټکی او توري به یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانگړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توگه لیکي.									
لو ستل						په ښه روانه توگه د متن لوستل .									
						کلمې په سیلابونو ویشل.									
						د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.									
						په کلمه کې د تورو نوم، غږ او ځای پېژندل.									
پېژندنکوی						د یادگار نوم									
						نوم									
						شمبره									
						۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵									

د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې د فورمې کارول

د اونی په هره پنځمه او شپږمه ورځ، لږ تر لږه (۵) زده کوونکي د ارزونې لپاره انتخاب کړي. د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې فورمه داسې ډیزاین شوې ده چې د زده کوونکو نومونه په پنځه کسيز گروپ کې لیکل کېږي چې تاسو ته د ارزونې لپاره د زده کوونکو په ګوته کول آسانه کوي. د ورځې په اوږدو کې پنځه زده کوونکي د لوستلو لپاره او پنځه نور زده کوونکي د لیکلو لپاره او همداسې نور انتخاب کړي. غوره داده چې تاسې باید خپل ټول زده کوونکي د هرې وړتیا په برخه کې د کال په اوږدو کې لږ تر لږه درې ځله و ارزوي. که په ټولګي کې د زده کوونکو شمېر ډېر وي، زده کوونکي دې د ارزونې لپاره په گروپونو داسې ووېشل شي چې هر یو په کال کې درې ځلې و ارزول شي، خو دا ډېره مهمه ده چې تاسو له هغو زده کوونکو سره په دوامداره توګه کار وکړئ چې وړتیاوې یې نه وي ترلاسه کړې.

د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې په فورمه کې د نومرو ورکولو ۳ درجه یي سیستم کارول کېږي. ۳ درجه یي سیستم او سمبولونه چې په فورمه کې د ښودلو لپاره کارول کېږي، په لاندې ډول دي:

دریمه درجه: د زده کوونکي قابلیت له معیار څخه هم لوړه ده. سمبول: /_

دویمه درجه: د زده کوونکي قابلیت له معیار سره برابر ده. سمبول: /

لومړۍ درجه: د زده کوونکو قابلیت لا هم له معیار سره برابر نه ده. سمبول: /

د لومړي ځل لپاره چې یو زده کوونکی ارزول کېږي، هغه شاید په کافي اندازه وړتیا ونه لري او په دې توګه به (/) تر لاسه کړي. د ښوونیز کال په اوږدو کې لږ وروسته، همدغه زده کوونکي ښايي پر مخکې تګ کړی وي او په کافي اندازه یې وړتیا ترلاسه کړې وي. تاسو کولای شئ دوهمه نښه (\ ) هم لومړۍ هغې ته ورزیاته کړئ تر څو څرګنده کړي چې زده کوونکی اوس لیاقت (/)، لري. که چیرې تاسو دا زده کوونکی یو ځل بیا و ارزوي او وګورئ چې اوس په خورا فوق العاده توګه وړتیا لري، تاسې کولای شئ چې وروستی نښه (_) هم ورزیاته کړئ چې مثلث پوره شي. (/_)

ځینې زده کوونکي به کله چې تاسو یې په لومړي ځل ارزونه کوئ، لیاقت وښايي. دا ستونزه نه ده. هغوی ته سملاسي (/) ورکړئ. ځینې ممتاز زده کوونکي، کله چې یې تاسې په لومړي ځل ارزونه کوئ، کېدای شي آن درې اړخیز مثلث تر لاسه کړي. هدف دا دی چې ستاسو هیله باید دا وي چې ستاسو د زده کوونکو یوه لویه برخه باید د تعلیمي کال تر پایه د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې په فورمې کې د ټولو ورکړل شویو وړتیاوو لږ تر لږه د دویمې درجې نښان (/) خپل کړي.

تکویني دوره یی ارزونه د ښوونکو له خوا د تکرار په اونیو کې ترسره کېږي. د دې ارزونې پایلې د زده کوونکو د ارزونې په فورمه کې ثبت او د ښوونځیو له مسؤلینو سره شریک کېږي.

کله چې ښوونکي د خپلې ارزونې پر مهال داسې زده کوونکي ومومي چې د لوستونو په ځینو برخو یا قابلیتونو کې ستونزې لری نو باید له دغو زده کوونکو سره د مرستې په خاطر رغنده قدمونه او کړنې ترسره کړي. ځینې اصلاحي کړنې او قدمونه د دې کتاب په سربزه کې ځای پر ځای شوي دي.

عمومي لارښوونې

په ټولگي کې، ځينې داسې ماشومان وي چې د لوستلو د زده کړې په ځينو اړخونو کې يو څه ستونزې لري. دا زده کوونکي "له خطر سره مخ لوستونکي" بلل کېږي. دا په دې معنا ده که چېرې له دوی سره يو څه اضافه مرسته ونه شي دوی به د لوستلو د زده کړې پر مهارتونو تسلط ترلاسه نه کړي او نه به دوی په ښه توګه لوستل زده کړي. دا ماشومان يو څه اضافي مرستې ته اړتيا لري. د "له خطر سره مخ لوستونکو" ځينې ځانګړتياوې دا دي:

- د غږ پېژندنې په برخه کې د دوی پوهې ښه وده نه ده کړې (د کلمو، سيلابونو او غږونو اورېدل).
- دوی داسې نه ښکارېږي چې د ټولگي له عادي تدریسي لارښوونو څخه دې ګټه واخلي.
- له مرستې پرته دوی په خپل درسي کتاب کې د تمرینونو د ترسره کولو وړتیا نه لري.
- دوی ښايي په کافي اندازه د ښوونځي له کلمو سره نا آشنا وي په هغه څه به پوه نه شي چې ښوونکي يې وايي.
- دوی د لوستلو او لیکلو په هکله په فعالیتونو کې لېوالتیا نه لري.
- د دوی د پاملرنې موده لنډه وي او په چټکۍ سره له لوستونو څخه پام اړوي.
- دوی زیاتره وخت پوښتنه کوي چې دوی باید څه وکړي خو بیا ژر يې پام بلې خوا ته اوړي.

د ارزونې فورمه به تاسې ته د مشخصو ماشومانو په اړه معلومات درکړي، خو تاسې به په ټولگي کې ځينې نور ماشومان هم ووينئ چې شايد يو شمېر ستونزې ولري. د ماشومانو د مرستې لپاره ځينې عمومي لارښوونې دا دي:

۱. **تکراري تدریس** – د هغو زده کوونکو لپاره چې د درس په یوې برخې کې ستونزه لري، د درس هماغه برخه تکرار کړئ. په تدریسي لارښوونو کې ډېر واضح واوسئ. د درسونو کوچنۍ برخې تکرار کړئ او ډاډ ترلاسه کړئ چې زده کوونکي هر څه په ښه ډول تعقیبوي.
۲. **له تدریس څخه مخکې څرګندونې** – هغه زده کوونکي به هم "له تدریس څخه مخکې څرګندونو" څخه ګټه واخلي چې په درسونو کې ستونزې لري. دا په دې معنا دی چې ښوونکي له زده کوونکو سره د بل درس او بل توري لپاره په چمتووالي کې مرسته کوي. دا کار د دغو زده کوونکو لپاره وروسته په ټولگي کې د بشپړو درسونو څارل آسانه کوي.
۳. **په درس کې د یوه زده کوونکي له بل زده کوونکي سره مرسته** – هغه زده کوونکي چې په درس ښه پوهېږي له هغه زده کوونکي سره په ګډه کار کوي چې د درس په یوه برخه کې ستونزه لري. زده کوونکي د درس تمرین په ګډه سره هم کولای شي. د کلمو لوستل یا د متن لوستل تکرارولای شي. د تورو او کلمو تمرین کولای شي.
۴. **د لوستلو او لیکلو سره ګډول** – کله چې لوستل او لیکل په یوه وخت تر سره شي (کلمې ولولئ او وېې لیکئ) دا له زده کوونکو سره په ښه لوستلو کې مرسته کوي. د لیکلو د مهارت پیاوړتیا د لوستلو د مهارت په پیاوړتیا کې مرسته کوي.
۵. **اضافي لارښوونې** – د تفریح د وقفې پر مهال یا له عادي درسونو وروسته یو څه اضافي تدریسي لارښوونې وکړئ.
۶. **لنډ تکراري تمرینونه** – د لوستلو د زده کړې لپاره دې اضافي تمرینونه بیا، بیا تکرار شي، خو یوازې د یو څو دقیقو لپاره. دغه تکراري تمرین هغه وخت نور هم اغېزمن تمامېږي چې کله د اوږدې مودې لپاره تمرین ترسره شي.
۷. **هڅوونکي اوسئ او مثبت تدریسي تګلاره (پیداګوژیک میتود) وکاروئ** – کله چې زده کوونکي په زده کړه کې ستونزې لري او باید درسونه یا د درسونو برخه تکرار کړي، دا مهمه ده چې د یوه ښوونکي په توګه تاسې هغوی وهڅوئ او له زده کوونکو سره مثبت چلند وکړئ. هغوی ته مثبت نظرونه ورکړئ، هغوی ته و وایاست چې نور کارونه به هم ژر سم شي.

د غږونو او سیلابونو د اورېدلو په برخه کې له زده کوونکو سره د مرستې لارښوونې

کله چې ماشومان د غږونو او سیلابونو په اورېدلو کې له ستونزو سره مخ شي، تاسې کولی شئ لاندې فعالیتونه ترسره کړئ. دا فعالیتونه له آسانه څخه د سخت په لور سرته رسېږي.

- **توپیر لرونکې کلمې** – زده کوونکي باید درې یا څلورو کلمو ته غوږ ونیسي چې له کلمو څخه یوه کلمه په سر (منځ یا پای) کې جلا غږ لري.
- **په کلمو باندې د جملې وېشل** – زده کوونکي یوې جملې ته غوږ نیسي او د لاسونو په حرکتو سره کلمې شمېري.
- **په سیلابونو د کلمې وېشل** – زده کوونکي یوې کلمې ته غوږ نیسي او د کلمې په ویلو سره د سیلابونو د شمېر په اندازه د لاسونو حرکتونو ترسره کوي. بابا – زده کوونکي دوه ځله د لاسونو حرکت ترسره کوي. با – با. – (تلاوت) زده کوونکي درې ځله د لاسونو حرکت ترسره کوي (تلاوت).
- **د غږونو ورته والی په گوته کول** – زده کوونکي باید په کلمو کې ورته غږونه په گوته کړي. زده کوونکي درې یا څلورو کلمو ته غوږ نیسي، دوه کلمې په ورته غږ پیلېږي. د کلمو تر اورېدلو وروسته، زده کوونکي باید ووايي چې کومو دوو کلمو سره ورته غږ درلود. د بېلگې په ډول: پیاله، تله، رمه، تواب. زده کوونکي وایي: تله، تواب.
- **یوځای کول** – زده کوونکي یوه وېشل شوې کلمه یوځای کوي. د بېلگې په ډول، ښوونکي وایي: اجو/ مات؛ زده کوونکي ټوله کلمه وایي: جومات.
- **وېشل** – ښوونکي یوه کلمه زده کوونکو ته وایي. بیا زده کوونکي د لاسونو په حرکتونو سره کلمه په سیلابونو ویشي. د بېلگې په ډول، ښوونکي د مکتب کلمه وایي او زده کوونکي وایي مک / تب.
- **پر کلمو تسلط** – ښوونکي یوه کلمه زده کوونکو ته بیانوي او زده کوونکو ته وایي چې یوازې د کلمې یوه برخه دې ووايي. د بېلگې په ډول، ښوونکي زده کوونکو ته وایي: ووايه ناپاک. اوس ووايه ناپاک پرته له / نا / څخه. زده کوونکي وایي پاک.
- **پر غږ تسلط** – زده کوونکي باید د یوې نوې مفهوم لرونکې کلمې یا د بې مفهوم کلمې د جوړولو لپاره غږ زیات کړي، لېږې یې کړي یا یې بدل کړي. د بېلگې په ډول، زده کوونکي باید یوه کلمه پرته له لومړي، منځني یا وروستي غږ څخه ووايي. ووايه (نار) پرته له / / څخه، (نار) ووايه (ملخ) پرته له / ل / څخه، (مخ)، ووايه (اشرف) پرته له / ف / څخه (اشر).

له ماشومانو سره د تورو او کلمو په لوستلو او لیکلو کې د مرستې لپاره لارښوونې

کله چې ماشومانو ته د نویو تورو لوستل او لیکل ستونزمن وي، تاسې لاندې کارونه کولای شئ:

- **د توري (تورو) بیا تدریسول** – د هغو زده کوونکو لپاره د تدریسي لارښوونې موده وغځوئ چې ستونزې لري. یوازې (۵) دقیقې هره ورځ. د هماغه ورځې توري بیا تدریس کړئ.
- **توري تکرار کړئ** – د هغو تورو تمرین بیا بیا وکړئ چې مخکې زده شوي دي.
- **نېغ په نېغه نظر ورکول** – له هغو زده کوونکو سره چې د کلمو په لوستلو کې نسبتاً کمزوري دي نېغ په نېغه نظر شریک کړئ. کله چې یو زده کوونکي یوه کلمه غلطه لولي، روانه یې نه شي لوستلی یا بې هیڅ لوستلی نه شي، ښوونکي سمه کلمه وایي او بیا یې زده کوونکي تکراروي.
- **د توري پېژندل** – د زده کوونکي د تمرین په کتابچه کې یا پر توره تخته دوه، درې یا څلور توري ولیکئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې هغه توري هم هملته شته چې زده کوونکي ته ستونزمن معلومېږي. زده کوونکي ته و وایاست چې هغه توري په گوته کړي (اشاره ورته وکړي).

- **په کلمو کې تورو ته اشاره کول** – یوه کلمه پر تورې تختې ولیکئ او زده کوونکو ته و وایاست چې هغې کلمې ته گوته ونیسي چې دوی یې تمرین کوي.
- **د فلش کارتونو کارول** – یو څو فلش کارتونه جوړ کړئ چې توري یا سیلابونه لري او فلش کارتونه یو په یو زده کوونکو ته وښایاست. زده کوونکي به د توري غږ وایي. هر توري/سیلاب چې دوی یې صحیح په گوته کوي، یوې خواته ایښودل کېږي.
- **د توري لیکل او ویل** – زده کوونکو ته و وایاست چې د یوه توري غږ و وایي او هغه په ورته وخت کې په هوا کې ولیکي.
- **د کلمو بیا تدریس** – له هغو زده کوونکو سره چې د کلمو په لوستلو کې ستونزې لري، د کلمو د یوځای کولو او وېشلو تمرین تکرار کړئ. که اړین وي، یو څو نورې کلمې هم په تورې تختې ولیکئ او یوځای کول او وېشل یې له زده کوونکو سره تمرین کړئ.
- **د کلمې لیکل او ویل** – زده کوونکو ته و وایاست چې کلمه و وایي او وېې لیکي. هغوی ته و وایاست چې د کلمو د لیکلو پر مهال سیلابونه او توري و وایي.
- **د کلمو د لست لوستل** – ښوونکي د هماغه اونۍ د کلمو یو لست جوړوي. کلمې کېدای شي د هماغې اونۍ د کلمو د یوځای کولو او وېشلو له تمرین څخه یا د هماغه اونۍ له کیسو څخه وي. زده کوونکي کلمې لولي.

له ماشومانو سره د جملو او کیسو په لوستلو کې د مرستې لارښوونې

ماشومان ښایي د جملو او کیسو په روان لوستلو کې ستونزې ولري. دوی باید د ټکي په ټکي کلمې له لوستلو څخه د نیمې جملې تر کچې او د جملې تر کچې لوستلو ته پرمختګ وکړي. د جملو او کیسو د لوستلو پر مهال لحن (د غږ ښکته پورته والی) اهمیت لري. هغه زده کوونکي چې د کیسو لوستل ورته ستونزمن معلومېږي، د متنونو له بیالوستلو او د لست د کلمو له لوستلو څخه ګټه اخلي. دا له هغوی سره په چټکۍ سره د کلمو په پېژندنه کې مرسته کوي.

- **په ځنډ سره د نظر ورکول** – کله چې یو زده کوونکي په یوه جمله کې یوه کلمه ناسمه لولي، په ځنډ سره د نظر ورکول کمک کوي. کله چې یو زده کوونکي تېروتنه کوي، ښوونکي انتظار باسي تر څو وګوري چې آیا هغه یې خپله سموي او که نه؟ که چېرې زده کوونکي یې خپله نه سموي، ښوونکي ورته یوه اشاره ورکوي او زده کوونکي د کلمې په اړه فکر کولو ته هڅوي. د بېلګې په ډول، کله چې زده کوونکي په یوه جمله کې تېروتنه وکړي، ښوونکي دې وپوښتي: آیا جمله همداسې سمه معلومېږي؟ بیا زده کوونکي کولای شي وېې ګوري او سمه یې کړي. کله چې زده کوونکي په سمه توګه جمله لولي، ښوونکي یې تشویقوي، لکه: "آفرین، شاباس، ډېر ښه، وړاندې څه."
- **په ګډه/یوځای لوستل** – ښوونکي او زده کوونکي کیسه په یوه وخت کې لولي. ښوونکي له سم لحن (ښکته پورته والي) سره په لوړ غږ او زده کوونکي په داسې حال کې چې هغوی یې هم په لوړ غږ لولي، "ملټیا کوي".
- **تکراري لوستل** – ښوونکي لومړی د سم لحن په کارولو سره د کیسې یو پاراګراف په لوړ غږ لوستلو سره تمثیلوي. بیا ښوونکي او زده کوونکي په ګډه سره پاراګراف لولي. بیا زده کوونکي په ګډه سره پاراګراف په لوړ غږ لولي، ورپسې یوازې یو زده کوونکي پاراګراف په لوړ غږ لولي. بیا یې ښوونکي د دوهم ځل لپاره لولي.
- **پر پخوانیو کیسو نظر اچول** – کله کله له پخوانیو لوستونو څخه د کیسو لوستل له زده کوونکو سره ډېره مرسته کوي. دا کار ښایي دوی ته بیا ډاډ ورکړي ځکه چې هغه کیسې آسانه دي. ښوونکي کولای شي له زده کوونکو سره د یوې کیسې په موندلو کې مرسته وکړي چې دوی یې په ښه توګه لوستلی شي او بیا دوی بله کیسه ولولي او بیا بله کیسه تر څو زده کوونکي ښه تمرین وکړي. دا کار څو ورځې او اونۍ ترسره کېدای شي، تر څو چې زده کوونکي وکولای شي په هغه کچه لوستل وکړي چې تمه یې کېږي.

- **راډيويي لوستل** – زده کوونکي د يوې کيسې يوه ټاکلې برخه (يو څو جملې يا يو پاراگراف) تمرين کوي. بيا دوی خپله ټاکلې برخه د زده کوونکو يوه لوی گروپ ته لولي. نور زده کوونکي يې ورسره يوځای لولي.

له ماشومانو سره د تورو او کلمو د ليکلو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې

کله چې ماشومان د تورو او کلمو په ليکلو کې له ستونزو سره مخ شي، تاسې لاندیني کارونه کولای شئ:

۱. **د چمتووالي فعالیتونه** – زده کوونکي باید د خپلو حرکتو د کنټرول په برخه کې خپلو مهارتونو ته وده ورکړي ترڅو وکولای شي کلمې په سمه توګه وليکي چې دا کار په لاندینو طریقو سره ترسره کېدای شي:
  - (أ) له بدنې تمرینونو څخه ګټه اخیستل لکه په هوا کې د تورو ليکل.
  - (ب) زده کوونکي د دایرې د جوړولو تمرین د توپونو، پوکاپو، جالبو خپرو، سیکو او نورو ګردو شیانو په رسمولو سره تمرین کوي.
  - (ج) له مغزبابو، د بوتل له سرونو، تنیو او کوچنیو تیږو په څېر کوچنیو شیانو سره په لوبو کولو سره د لاس او ګوتو د عضلو تقویه کول. زده کوونکي له دغو شیانو څخه شکلونه جوړولای شي.
  - (د) زده کوونکي ټکي سره نښلوي. ښوونکی د هغوی د تمرین په کتابچه کې ټکي لرونکي خطونه او شکلونه رسموي او زده کوونکي يې سره نښلوي. په تدریج سره د نقطو ترمنځ د واټن په زیاتولو سره، تمرین نور هم سختېږي.
  - (ه) د شکلونو د نقلولو لپاره د تورې تختې فعالیتونه، له ټکي تر ټکي تمرینونو یا د دایرو، مربعو او داسې نورو په څېر د نامکملو شکلونو بشپړول.
  - (و) زده کوونکي پر ځمکه (شګه) باندې په خپلو ګوتو سره د شکلونو او تورو تمرین کوي.
  - (ز) په ګوتو سره د څارلو او پیدا کولو تمرین.
۲. **د غږ پوهنې تمرین کول** – ډاډ ترلاسه کړئ چې زده کوونکي غږ ښه سم اوري. که اړین وي، یو څه د غږ پوهنې تمرینونه وکړئ ترڅو له هغوی سره د غږ په ښه اورېدلو کې مرسته وشي.
۳. **کين لاسي زده کوونکي** – کين لاسي زده کوونکي کله کله د قلم په نیولو، مخې ته د کاغذ په ایښودلو او د تورو په ليکلو کې اضافي لارښوونې ته اړتیا لري. د هغوی ظاهري حالت له ښي لاسي زده کوونکو سره کله کله توپیر لري. دوی ډېری وخت خپل د ليکلو کاغذ، پر ځای د دې چې په میز يې عمودي کېږي، یو څه مایل نیول خوشوي.
۴. **د کلمو ليکل**
  - (الف) ښوونکی کلمه ليکي او لولي يې او زده کوونکي يې ګوري او غوږ ورته نیسي.
  - (ب) زده کوونکي په خپلو ګوتو سره کلمه څاري په داسې حال کې چې کلمه هم لولي. بيا زده کوونکي هغه کلمه په داسې حال کې چې لولي يې هم نقلوي یا يې ليکي. زده کوونکي ورو هغه کلمه ویلای شي خو باید غږونه يې په روښانه توګه ووايي.
  - (ج) له حافظې څخه کلمه وليکي. که دا سم نه وي نو دویم ګام تکرار کړئ.
  - (د) د لومړي او دوهم ټولګي په پای کې د ليکلو په وروستیو پړاوونو کې، د کلمو څارل ښايي تل اړین ونه اوسي. زده کوونکي کېدای شي کلمه ښوونکي ته په کتلو، په داسې حال کې چې نوموړی يې ليکي او وايي او بيا يې ځانته په ليکلو او ویلو، سره زده کړي.
۵. **د سختو کلمو لست** – زده کوونکي خپل د تمرین کتاب په وروستی برخه کې په تشو پاڼو کې سختې کلمې ليکي. دوی په دوامداره توګه په کور کې د کاغذ پر بېلو بېلو ټوټو د دغو کلمو تمرین کوي. کله چې دوی له حافظې څخه کلمه پنځه ځله ښه سمه وليکله، بيا دوی هغه کلمه د تمرین په کتاب کې چلیپا کوي.

۶. د غرونو/ سیلابونو شمېرل — ماشومانو ته و وایاست چې مخکې له دې چې هغوی یوه کلمه ولیکي غږونه یا سیلابونه یې وشمېري. د بېلگې په ډول، زده کوونکي باید د "انسان" کلمه ولیکي. دوی وايي: د (انسان) کلمه دوه سیلابه لري /ان/سان/. نو ځکه زه دوه سیلابه لیکم. زده کوونکي دوه سیلابه لیکي.

له ماشومانو سره د نوښتي لیکلو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې

کله چې زده کوونکي د نوښتي لیکلو په برخه کې له ستونزو سره مخ شي، ښوونکي لاندیني کارونه کولای شي:

۱. **په تمثيلي بڼه وړاندې کول** — ښوونکي د نوښتي لیکلو د تمرین ټول پړاوونه په تمثيلي توګه وړاندې کوي او هر پړاو په روښانه او زړه راښکونکې توګه تشریح کوي.

۲. **د نوښتي لیکلو پیلول** — ځینو زده کوونکو ته ښايي د نوښتي لیکلو کار سخت معلوم شي. ښوونکي له زده کوونکو سره د مرستې لپاره له زده کوونکو څخه د پوښتنې د کولو له لارې له هغوی سره په نظرونو باندې بحث کولای شي د دې اونی په کیسه کې د هغوی څه خوښ شول؟ آیا دوی کله د کیسې شخص ته ورته کوم کار کړی دی؟ که زده کوونکو ته دا سخت وي، نو د هغوی تجربې ته نژدې پوښتنې وکړئ. هغوی په خوږو کې څه خوښوي؟ د هغوی د خوښې لویه کومه ده؟ بیا هغوی کولای شي په دې اړه یو رسم جوړ کړي او ورسره یو څو توري او کلمې ولیکي یا یې خط خط کړي. که چېرې زده کوونکو ته د موضوع په اړه د رسم جوړول سخت وي، نو ښوونکي کولای شي پیل وکړي او زده کوونکو ته وایي چې څه شی باید ورپسې ترسیم کړي یا د څه شي په ترسیمولو سره رسم بشپړ کړي. ښوونکي باید د هغه څه لپاره چې زده کوونکي یې سم ترسره کوي، هڅوونکي نظر ورکړي. (لکه ډېرښه، پرمخ لاړ شه.....)

۳. **د تدریسي لارښوونو یو په یو تکرارول** — ځینو زده کوونکو ته د نوښتي لیکلو پیلول ښايي ډېر ستونزمن وي، ځکه چې یو شمېر پړاوونه دي چې دوی یې باید ترسره کړي. ښوونکي کولای شي زده کوونکو ته یو په یو تدریسي لارښوونه وکړي او زده کوونکي په یوه وخت کې یو پړاو ترسره کولو ته پریږدي.

۴. **ګډ لیکل** — ښوونکي د لیکلو د پروسې هر پړاو له زده کوونکو سره په ګډه ترسره کوي.

۵. **د جملې لیکل** — که زده کوونکو ته د یوې جملې لیکل (په دوهم ټولګي کې) سخت وي، ښوونکي د لاندینو کارونو په ترسره کولو سره مرسته کولای شي:

(الف) له یوې جملې څخه ګډوډې کلمې ورکوي او زده کوونکو ته وایي چې له کلمو څخه یوه جمله جوړه کړي.

(ب) زده کوونکي نیمګړې جملې پوره کوي او په تدریج سره د ورکړل شویو کلمو شمېر کم کړي. د بېلگې په ډول،

سبا ماسپینین، خالد باید ..... لاړ شي.

سبا ماسپینین، خالد.....

سبا ماسپینین، .....

(ج) زده کوونکو ته یو فعل او اسم ورکړئ او ورته و وایاست چې له دې څخه یوه جمله جوړه کړي. د بېلگې په ډول:

۱۷. نجلی، په کتابچه — نجلی په کتابچه کې خط لیکه.

۱۷. هلک، ټوپونه وهل — هلک له رسی ټوپونه وهل.

۶. **شریک کړئ او پوښتنه وکړئ** — ښوونکي له زده کوونکو سره یوه تجربه شریکوي او په اړه یې له هغوی څخه پوښتنې کوي. د بېلگې په ډول، ښوونکي وایي، "پرون، زما ترور زموږ لیدلو ته زموږ کره راغله. زما دا ډېر خوښ شو." بیا ښوونکي پوښتنې کوي: تاسې ترور لرئ؟ آیا ستاسې خوښېږي چې هغه ستاسو لیدو ته د تاسې کره درشي؟ ولې مو خوښېږي، ولې مو نه خوښېږي؟ تر ټولو ښه شخص کوم یو دی چې ستاسو کور ته درځي؟ ولې؟ بیا له زده کوونکو څخه د هغه شخص د یوه انځور د رسمولو غوښتنه وکړئ او پوښتنه وکړئ چې هغوی ولې د هغه/هغې ورتګ ته خوشحاليږي. هغې کچې ته په کتنې سره چې دوی به وکولای شي خطونه ویاسي، یو څو کلمې یا جمله ولیکي.

له زده کوونکو سره د خبرو کولو او غوږ نیولو په برخه کې د مرستې کولو لارښوونې

د غوره لوستلو او لیکلو مهارتونو د منځته راوړلو لپاره غږېدل او غوږ نیول اهمیت لري. کله چې زده کوونکي په دې برخه کې له ستونزو سره مخ وي، ښايي ستونزه په لاندینو برخو کې وي:

۱. **د کلمو زېرمه** – د افهام او تفهیم لپاره د کلمو لویه زېرمه اهمیت لري.
(آ) زده کوونکو ته د خپلو تجربو د شریکولو وخت ورکړئ او په دې اړه د پوښتنو په کولو سره له هغوی سره د هغوی په تجربې بحث وکړئ.
(ب) **د کلمو لست** – زده کوونکي خپل د تمرین کتاب په وروستی برخه کې په تشو پاڼو کې د نویو کلمو یو لست جوړوي. دوی دغه هره یوه کلمه په یوه یوه جمله کې تمرین کوي. یا یو زده کوونکی یوه کلمه وايي او بل زده کوونکی یې په جمله کې کاروي.
(ج) **زده کوونکو ته په لوړ غږ لوستل** – ښوونکی نورې کیسې زده کوونکو ته لولي. ښوونکی ښايي زده کوونکو ته کیسې هم بیان کړي. په هره کیسه کې دوه کلمې په نښه کړئ او زده کوونکو ته له دغو کلمو سره د تمرین وخت ورکړئ.
(د) **نوې کلمې** – زده کوونکو ته و وایاست چې په ټولګي کې دننه او له ټولګي څخه بهر ته په کتلو سره نوې کلمې پیدا کړئ.
(ه) **د کلمو معنا** – زده کوونکو ته یوه جمله یا وړه کیسه د لوستلو لپاره ورکړئ او له هغوی څخه په کیسه کې د مشخصو کلمو د معنا پوښتنه وکړئ.
(و) **د ټولګي د کلمو زېرمه** – له زده کوونکو سره د ټولګي د کلمو مشخصه زېرمه تکرار کړئ، لکه توری، کلمه، جمله، د مخ شمېره او داسې نور.
(ز) **د کلمې بدلول** – زده کوونکو ته یو څو کلمې ورکړئ او ورته و وایاست چې د دغو کلمو مفرد، جمع یا ماضي پیدا کړئ. د بېلګې په ډول سایکل – سایکلونه، آم – آمونه، کتاب – کتابونه. یا ګرځېدل – وګرځېدل، منډه وهل – منډه ووهله او داسې نور. دا کار د ملکیتي ضمایرو، مخالفو کلمو او داسې نورو لپاره هم تغیر او تبدیل کېدای شي.

۲. د ژبې مخ په زیاتېدونکي مهارتونه

- (آ) له زده کوونکو څخه دا تمه ولرئ چې هغوی به کله کله نامکملې جملې کاروي، دا د خبرو کولو پر مهال یو عادي کار دی.
(ب) پر هغه پیغام تمرکز وکړئ چې زده کوونکي یې وړاندې کول غواړي. کله چې تاسې پوه شئ نو مثبت نظر ورکړئ او بیا ګرامري غلطی اصلاح کړئ.
(ج) په بېلا بېلو وضعیتونو کې د زده کوونکو د ژبې د استفادې د ښه کولو لپاره له تمثیلي پارچو او نندارو وړاندې کولو څخه کار واخلي لکه د سترګو اړیکه، د خپرې بدلون، د بدن د غړو د حرکتونو په څېر د غیر شفاهي مهارتونو د اهمیت د درک کولو لپاره د هغوی وړتیا لوړه کړئ.
(د) د کیسې ویلو د فعالیتونو په هڅولو سره د زده کوونکو شفاهي څرګندونو وړتیا ښه کړئ.
(ه) زده کوونکو ته و وایاست چې انځور ته وګوري او تشریح یې کړي.
(و) زده کوونکو ته دوه یا درې کلمې ورکړئ او ورته و وایاست چې په جملو کې یې وکاروي.
(ز) د څیزونو تشریح کول – زده کوونکو ته یو شی وښیاست او ورته و وایاست چې تشریح یې کړئ. د بېلګې په ډول، یو پنسل ورته وښیاست. ښوونکی کولای شي چې و وایي: د دې شي نوم واخلي، څه رنګ او دنډه لري او اندازه یې څومره ده او له کومو موادو څخه جوړ دی او داسې نور.

۳. غوږ نیول

- (آ) زده کوونکو ته یوه وړه کیسه یا تجربه بیان کړئ او ورته و وایاست چې هغوی یې دوباره و وایي.
(ب) زده کوونکي د ښوونکي لارښوونې پر ځای کوي مثلاً ښوونکی وایي: خپل پنسل راواخلي، راتاوښئ، چکچکې وکړئ، څومره چې د زده کوونکو حافظه او پاملرنه زیاتېږي هماغومره دغه لارښوونې وغځوئ او زیاتې یې کړئ.

(ج) د حافظې پر بنسټ روزنه

- i. زده کوونکو ته د ۴ – ۶ کلمو د جملو د تکرارولو ویل.
ii. زده کوونکو ته د ۴ – ۶ کلمو د جملو د تکرارولو ویل چې مخکې وویل شوې. د بېلګې په ډول له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړئ چې هغوی کوم څاروي پیژني، لومړی زده کوونکي وایي: غوا. دوهم زده کوونکی د لومړي زده کوونکي لخوا ویل شوی څاروی تکراروي او خپل څاروی هم ورسره

زیاتوي، لکه وزه. دریم زده کوونکي مخکيني دوه څاروي تکراري او خپل څاروی ورسره زیاتوی، نو دریم زده کوونکی وایي: غوا، وزه، پیشو او داسې نور.

(د) **یوې مشخصې کلمې ته غور نیول** – زده کوونکو ته یوه کیسه ولولئ او ورته و وایاست چې د یوې مشخصې کلمې په اورېدلو دې هغوی د لاسونو حرکتونه تر سره کړي. د بېلګې په ډول، کله چې هغوی د "ورور" د کلمې درلودونکې یوه کیسه اوري، هغوی دې هر ځل چې د "ورور" کلمه اوري، د لاسونو حرکتونه دې تر سره کړي.

په نسخ خط سره د ښکلي لیکلو هنر په اړه د زده کوونکو د وړتیاوو د پرمختګ اړوند څو مهم ټکي:

- زده کوونکي په پوره پام او مهارت سره د ټکي او تورو ښې، د تورو یو ځای کول او د کړسې خط پر مخ د نسخ خط د اصولو او قواعدو د څانګړتیاوو په پام کې نیولو سره عملاً تمرین کړي.

غږېدل	د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.																								
	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.																								
	د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.																								
اورېدل	د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنېولی و.																								
	د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.																								
	په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.																								
	له ياده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.																								
لیکل	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.																								
	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.																								
	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.																								
	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.																								
	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.																								
لوستل	په ښه روانه توګه د متن لوستل.																								
	کلمې په سیلابونو ویشل.																								
	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.																								
	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.																								
پېژندګلوی	د پلار نوم																								
	نوم																								
شماره											۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې فورمه، څلورمه اونۍ نیټه..... میاشت..... کال.....

غږېدل	د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.																								
	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.																								
	د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.																								
اورېدل	د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنېولی و.																								
	د هغه متن / کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نېولی و.																								
	په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.																								
	له ياده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.																								
لیکل	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.																								
	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.																								
	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.																								
	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.																								
	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.																								
لوستل	په ښه روانه توګه د متن لوستل.																								
	کلمې په سیلابونو ویشل.																								
	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.																								
	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.																								
پېژندګلوی	د پلار نوم																								
	نوم																								
شماره											۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې فورمه، پنځمه اونۍ نیټه..... میاشت / کال .....

پېژندګلوی		لوستل										لیکل					اورېدل			غږېدل									
نوم	د پلار نوم																												
شعبه												۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵			
په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.																													
د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.																													
کلمې په سیلابونو ویشل.																													
په ښه روانه توګه د متن لوستل.																													
حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.																													
د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.																													
د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.																													
د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.																													
له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.																													
له یاده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.																													
په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.																													
د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.																													
د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.																													
د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.																													
د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.																													
د ځواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.																													

پېژندګلوی		لوستل										لیکل					اورېدل			غږېدل							
نوم	د پلار نوم																										
شعبه												۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.
												۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.
												۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.
												۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنېولی و.
												۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نېولی و.
												۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.
												۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	له باده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.
												۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.
												۱۲۱	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۶	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.
												۱۳۶	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۹	۱۴۰	۱۴۱	۱۴۲	۱۴۳	۱۴۴	۱۴۵	۱۴۶	۱۴۷	۱۴۸	۱۴۹	۱۵۰	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.
												۱۵۱	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۶	۱۵۷	۱۵۸	۱۵۹	۱۶۰	۱۶۱	۱۶۲	۱۶۳	۱۶۴	۱۶۵	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.
												۱۶۶	۱۶۷	۱۶۸	۱۶۹	۱۷۰	۱۷۱	۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۱۷۵	۱۷۶	۱۷۷	۱۷۸	۱۷۹	۱۸۰	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.
												۱۸۱	۱۸۲	۱۸۳	۱۸۴	۱۸۵	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۸	۱۸۹	۱۹۰	۱۹۱	۱۹۲	۱۹۳	۱۹۴	۱۹۵	په ښه روانه توګه د متن لوستل.
												۱۹۶	۱۹۷	۱۹۸	۱۹۹	۲۰۰	۲۰۱	۲۰۲	۲۰۳	۲۰۴	۲۰۵	۲۰۶	۲۰۷	۲۰۸	۲۰۹	۲۱۰	کلمې په سیلابونو ویشل.
												۲۱۱	۲۱۲	۲۱۳	۲۱۴	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۷	۲۱۸	۲۱۹	۲۲۰	۲۲۱	۲۲۲	۲۲۳	۲۲۴	۲۲۵	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.
												۲۲۶	۲۲۷	۲۲۸	۲۲۹	۲۳۰	۲۳۱	۲۳۲	۲۳۳	۲۳۴	۲۳۵	۲۳۶	۲۳۷	۲۳۸	۲۳۹	۲۴۰	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.
												۲۴۱	۲۴۲	۲۴۳	۲۴۴	۲۴۵	۲۴۶	۲۴۷	۲۴۸	۲۴۹	۲۵۰	۲۵۱	۲۵۲	۲۵۳	۲۵۴	۲۵۵	
												۲۵۶	۲۵۷	۲۵۸	۲۵۹	۲۶۰	۲۶۱	۲۶۲	۲۶۳	۲۶۴	۲۶۵	۲۶۶	۲۶۷	۲۶۸	۲۶۹	۲۷۰	
												۲۷۱	۲۷۲	۲۷۳	۲۷۴	۲۷۵	۲۷۶	۲۷۷	۲۷۸	۲۷۹	۲۸۰	۲۸۱	۲۸۲	۲۸۳	۲۸۴	۲۸۵	
												۲۸۶	۲۸۷	۲۸۸	۲۸۹	۲۹۰	۲۹۱	۲۹۲	۲۹۳	۲۹۴	۲۹۵	۲۹۶	۲۹۷	۲۹۸	۲۹۹	۳۰۰	

پېژندګلوی		لوستل										لیکل										اورېدل			غږېدل							
نوم	د پلار نوم																															
شعبه													۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.				
													۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.
													۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.
													۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنېولی و.				
													۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.	
													۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.	
													۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	له باده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.				
													۱۲۰	۱۲۱	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۶	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.	
													۱۳۸	۱۳۹	۱۴۰	۱۴۱	۱۴۲	۱۴۳	۱۴۴	۱۴۵	۱۴۶	۱۴۷	۱۴۸	۱۴۹	۱۵۰	۱۵۱	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.	
													۱۵۶	۱۵۷	۱۵۸	۱۵۹	۱۶۰	۱۶۱	۱۶۲	۱۶۳	۱۶۴	۱۶۵	۱۶۶	۱۶۷	۱۶۸	۱۶۹	۱۷۰	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.				
													۱۷۱	۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۱۷۵	۱۷۶	۱۷۷	۱۷۸	۱۷۹	۱۸۰	۱۸۱	۱۸۲	۱۸۳	۱۸۴	۱۸۵	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۸	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.	
													۱۸۹	۱۹۰	۱۹۱	۱۹۲	۱۹۳	۱۹۴	۱۹۵	۱۹۶	۱۹۷	۱۹۸	۱۹۹	۲۰۰	۲۰۱	۲۰۲	۲۰۳	۲۰۴	۲۰۵	۲۰۶	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.	
													۲۰۷	۲۰۸	۲۰۹	۲۱۰	۲۱۱	۲۱۲	۲۱۳	۲۱۴	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۷	۲۱۸	۲۱۹	۲۲۰	۲۲۱	په ښه روانه توګه د متن لوستل.				
													۲۲۲	۲۲۳	۲۲۴	۲۲۵	۲۲۶	۲۲۷	۲۲۸	۲۲۹	۲۳۰	۲۳۱	۲۳۲	۲۳۳	۲۳۴	۲۳۵	۲۳۶	۲۳۷	۲۳۸	۲۳۹	کلمې په سیلابونو ویشل.	
													۲۴۰	۲۴۱	۲۴۲	۲۴۳	۲۴۴	۲۴۵	۲۴۶	۲۴۷	۲۴۸	۲۴۹	۲۵۰	۲۵۱	۲۵۲	۲۵۳	۲۵۴	۲۵۵	۲۵۶	۲۵۷	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.	
													۲۵۸	۲۵۹	۲۶۰	۲۶۱	۲۶۲	۲۶۳	۲۶۴	۲۶۵	۲۶۶	۲۶۷	۲۶۸	۲۶۹	۲۷۰	۲۷۱	۲۷۲	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.				
													۲۷۳	۲۷۴	۲۷۵	۲۷۶	۲۷۷	۲۷۸	۲۷۹	۲۸۰	۲۸۱	۲۸۲	۲۸۳	۲۸۴	۲۸۵	۲۸۶	۲۸۷	۲۸۸	۲۸۹	۲۹۰		
													۲۹۱	۲۹۲	۲۹۳	۲۹۴	۲۹۵	۲۹۶	۲۹۷	۲۹۸	۲۹۹	۳۰۰	۳۰۱	۳۰۲	۳۰۳	۳۰۴	۳۰۵	۳۰۶	۳۰۷	۳۰۸		

پېژندګلوی		لوستل										لیکل										اورېدل			غږېدل			
نوم	د پلار نوم																											
شماره														د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.														
														د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.														
														د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.														
														د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنېولی و.														
														د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.														
														په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.														
														له ياده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.														
														له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.														
														د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.														
														د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.														
														د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.														
														حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.														
														په ښه روانه توګه د متن لوستل.														
														کلمې په سیلابونو ویشل.														
														د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.														
														په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.														
														۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

پېژندګلوی		لوستل										لیکل										اورېدل			غږېدل	
نوم	د پلار نوم																									
شعبه													د خواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرګون ښودل.													
													د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.													
													د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.													
													د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنیولی و.													
													د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.													
													په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.													
													له ياده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.													
													له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.													
													د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.													
													د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.													
													د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.													
													حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.													
													په ښه روانه توګه د متن لوستل.													
													کلمې په سیلابونو ویشل.													
													د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.													
													په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.													
													۱										۱			۱۵
													۲										۲			۱۶
													۳										۳			۱۷
													۴										۴			۱۸
													۵										۵			۱۹
													۶										۶			۲۰
													۷										۷			
													۸										۸			
													۹										۹			
													۱۰										۱۰			
													۱۱										۱۱			
													۱۲										۱۲			
													۱۳										۱۳			
													۱۴										۱۴			
													۱۵										۱۵			

غږېدل	د ځواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کيسې ته غبرګون ښودل.																					
	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کيسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.																					
	د کيسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره ېې شریکول.																					
اورېدل	د هغه متن / کيسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنیولی و.																					
	د هغه متن/ کيسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.																					
	په شفاهي توګه د لوستلو په کيسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.																					
	له یاده څخه د یوې کيسې بیا بیانول.																					
لیکل	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کيسې لیکل.																					
	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.																					
	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.																					
	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.																					
	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.																					
لوستل	په ښه روانه توګه د متن لوستل.																					
	کلمې په سیلابونو ویشل.																					
	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.																					
	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.																					
پېژندګلوی	د پلار نوم																					
	نوم																					
شعبه																						
۱						۲						۳					۴					۵
۶						۷						۸					۹					۱۰
۱۱						۱۲						۱۳					۱۴					۱۵

غږېدل	د ځواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کيسې ته غبرګون ښودل.														
	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کيسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.														
	د کيسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره ېې شریکول.														
اورېدل	د هغه متن / کيسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنیولی و.														
	د هغه متن/ کيسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.														
	په شفاهي توګه د لوستلو په کيسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.														
	له یاده څخه د یوې کيسې بیا بیانول.														
لیکل	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کيسې لیکل.														
	د کلمو داسې املاکول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.														
	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.														
	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.														
	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.														
لوستل	په ښه روانه توګه د متن لوستل.														
	کلمې په سیلابونو ویشل.														
	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.														
	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.														
پېژندګلوی	د پلار نوم														
	نوم														
شمېره															
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

غږیدل	د ځواب په ورکولو او له شخصي تجربو سره د پېښو په تړاو ورکولو سره کیسې ته غبرگون ښودل.														
	د معلوماتو او انځورونو په کارولو سره د کیسې په اړه وړاندوینه کول چې وړاندې څه پېښېږي.														
	د کیسې له مفهوم سره د خپلې پخوانۍ پوهې تړاو ورکول او له ټولګي سره یې شریکول.														
اوریدل	د هغه متن / کیسې په اړه د کلمو/جملو لیکل چې هغه یا هغې ورته غوږنیولی و.														
	د هغه متن/ کیسې په اړه رسامي کول چې هغه یا هغې ورته غوږ نیولی و.														
	په شفاهي توګه د لوستلو په کیسه کې د پېښو سم ترتیب په ګوته کول.														
	له یاده څخه د یوې کیسې بیا بیانول.														
لیکل	له انځورونو او کلمو څخه په ګټه اخیستنې سره د تخلیقي او بامفهومه کیسې لیکل.														
	د کلمو داسې املا کول چې وار په وار سره دقت په کې زیات شي.														
	د تورو لیکل له سم ځای څخه پیل، د حرکت لوری او سم جوړښت یې په پام کې نیول.														
	د لیکلو پر مهال سم کښېناستل او په سمه توګه د پنسل نیول او کارول.														
	حسن خط: ټکی او توري په یوازې او ترکیبي ډول د نسخ خط د ځانګړتیاوو په پام کې نیولو سره په ښکلی توګه لیکي.														
لوستل	په ښه روانه توګه د متن لوستل.														
	کلمې په سیلابونو ویشل.														
	د سیلابونو په یوځای کولو سره د کلمو جوړول.														
	په کلمه کې د تورو، نوم، غږ او ځای پېژندل.														
پېژندګلوی	د پایلر نوم														
	نوم														
شماره															
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	

